

АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Український фінансовий ринок сьогодні перебуває в стані динамічних змін, спричинених як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Глобальні економічні процеси, геополітична нестабільність та технологічний прогрес створюють як нові можливості, так і значні виклики для його розвитку.

В Україні фінансовий ринок почав розвиватися з 1992 р. у формі акцій акціонерних товариств та депозитних сертифікатів комерційних банків. Звичайно, за такий короткий час у формуванні фінансового капіталу та розвитку фінансового ринку очікувати більш-менш помітних результатів не можна. Сучасний рівень розвитку в країнах з класичною ринковою економікою став результатом тривалої еволюції ринкових відносин протягом кількох десятиліть [1].

На сьогоднішній день ключовими викликами є:

1. Геополітична нестабільність та військові дії: повномасштабна війна росії проти України призвела до значних руйнувань інфраструктури, переміщення населення та посилення економічної кризи. Це, в свою чергу, негативно вплинуло на довіру інвесторів, обмежило доступ до фінансування та сповільнило економічне зростання.

2. Інфляція та девальвація національної валюти: постійне зростання цін та знецінення гривні призводять до зниження купівельної спроможності населення, зростання вартості кредитів та ускладнення прогнозування майбутніх фінансових потоків.

3. Низький рівень фінансової грамотності: недостатнє розуміння фінансових інструментів та ризиків обмежує доступ населення до фінансових послуг та сприяє поширенню фінансових пірамід.

4. Недосконалість корпоративного управління: проблеми з корпоративним управлінням у багатьох українських компаніях відлякують інвесторів та знижують ефективність використання ресурсів.

5. Вплив тіньової економіки: велика частка неформальної економіки ускладнює моніторинг фінансових потоків, обмежує надходження податків до бюджету та знижує довіру до фінансової системи.

Незважаючи на значні виклики, український фінансовий ринок має значний потенціал для розвитку. Серед ключових напрямків можна виділити:

1. Цифрова трансформація. Активне впровадження фінансових технологій, таких як інтернет-банкінг, мобільні платежі, блокчейн та штучний інтелект, дозволить підвищити доступність фінансових послуг, знизити їхню вартість та підвищити ефективність процесів.

2. Розвиток інфраструктури фондового ринку. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у реальний сектор економіки шляхом розширення переліку інструментів, підвищення прозорості та ліквідності ринку.

3. Підтримка малого та середнього бізнесу. Надання фінансової підтримки МСБ через програми кредитування, гарантування та венчурного фінансування.

4. Посилення захисту прав споживачів фінансових послуг. Забезпечення прозорості та чесності фінансових послуг, а також посилення відповідальності фінансових установ перед споживачами.

5. Інтеграція в глобальні фінансові ринки. Розширення доступу українських компаній до міжнародних фінансових ринків для залучення інвестицій та диверсифікації джерел фінансування.

Фінансовий ринок України базується на скоординованій діяльності чотирьох основних «стовпів» фінансового сектора (Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Міністерства фінансів України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб). Ці органи регулюють ринок і спільно втілюють Стратегію розвитку фінансового сектора України до 2025 року [2].

Попри військову агресію та пандемію Covid-19, регуляторам фінансового ринку вдається досягати позитивних результатів у реалізації Стратегії розвитку фінансового сектора. Більшість заходів, передбачених реалізацією Стратегії, виконано відповідно до графіка. Стратегія передбачає пріоритети та цілі розвитку фінансового сектора, а також упровадження міжнародних практик і стандартів, зокрема тих, що впливають з Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Основна мета реформ та розвитку фінансового ринку України полягає у впровадженні провідних міжнародних практик та стандартів, що сприятимуть його ефективному функціонуванню. Україна взяла на себе зобов'язання в рамках Угоди про асоціацію з ЄС та інших міжнародних документів впроваджувати нові технології та норми у фінансовий сектор [2].

Український фінансовий ринок перебуває на перехресті викликів та можливостей. Для успішного розвитку необхідно:

— створити сприятливі умови для інвестування: забезпечити стабільність макроекономічної ситуації, знизити рівень корупції та поліпшити інвестиційний клімат.

— підвищити фінансову грамотність населення: проводити масштабні інформаційні кампанії та розробляти навчальні програми.

— розвивати цифрові технології: інвестувати в розвиток ІТ-інфраструктури та підтримувати стартапи у сфері фінансових технологій.

— посилити регулювання фінансового ринку: забезпечити прозорість та відповідальність фінансових установ, захистити права споживачів фінансових послуг.

— залучати міжнародну фінансову допомогу: співпрацювати з міжнародними фінансовими організаціями та урядами інших країн для отримання фінансової підтримки та технологічної допомоги.

Отже, війна суттєво впливає на український фінансовий ринок, зокрема спричиняє зростання ризиків, зміну попиту на фінансові послуги, коригування регуляторних підходів та необхідність постійного аналізу ринкової ситуації. Після завершення конфлікту ринок вимагатиме як відновлення, так і активного розвитку, що створить запит на різноманітних фінансових посередників. Це дозволить краще відповідати на потреби різних категорій споживачів фінансових послуг та сприятиме зміцненню фінансової системи загалом.

Література:

1. Татарин Н.Б., Чоп Т.І. Проблеми фінансового ринку України та шляхи їх подолання. ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО Випуск # 19 / 2019 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-175>

2. Татарин Н. Б. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи / Наталія Богданівна Татарин, Даниїла Михайлівна Половко // Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2023. Том 83. № 4. С. 78–88. (Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок).

3. Onyshchenko, S., Yanko, A., Hlushko, A., Maslii, O. (2023). Economic cybersecurity of business in Ukraine: strategic directions and implementation mechanism. Economic and cyber security. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 30–58. doi: <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-98-5.ch2>